Měsíčník Celní správy České republiky
55. ročník, ČERVEN 2021

CLO Douane

Rok 2020 očima odboru dohledu

Nové speciální vozidlo pro detekci a kontrolu OPL

První jednání, kde byl představen záměr vedoucí k pořízení speciálního vozidla na odhalování omamných a psychotropních látek (OPL) proběhlo v září 2019, ale samotná idea, že takové vozidlo v celní správě chybí, nás trápila již několik let.

Celní protidrogová jednotka (CPJ), vedení odboru dohledu a další odborné útvary celní správy dlouhodobě vnímaly, že provádět důkladné kontroly dopravních prostředků a nákladu na silnici a v terénu je značně obtížné. Málokterá hlídka je vybavena a schopna takovou kontrolu opravdu kvalitně provést, a to i přesto, že se vybavení příslušníků mobilního dohledu značně zlepšilo (drogové multifunkční testy D4D, spektrometry, endoskopy). V minulosti – bude to již čtvrtstoletí, disponovaly poměrně dobře vybavenými vozidly mobilní operativní skupiny (MOS) zřizované při tehdejších inspektorátech celní a finanční stráže (ICFS). Na provádění důkladných kontrol dopravních prostředků jsou vybavena i některá speciální celní či policejní vozidla v zahraničí.

Záměr na pořízení kontrolního vozidla byl předložen i národní koordinátorce pro oblast protidrogové politiky Jarmile Vedralové, která jej podpořila. Tuto vizi se následně podařilo prosadit i v Akčním plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021 schváleném usnesením vlády České republiky č. 930 ze dne 16. prosince 2019.

Samotného projektu nákupu speciálního vozidla se ujal odbor dohledu GŘC za přispění zástupců projektového týmu z celně technické laboratoře, oddělení projektů a evropských fondů, veřejných zakázek, hospodářské správy a odboru podpory pátrání. Nákup byl realizován v rámci projektu „Posílení technických prostředků k odhalování nelegální přepravy nebezpečných látek" a financován částečně z rozpočtu celní správy a z národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF).

Špičkové vybavení, včetně rentgenu

Jedná se o vozidlo Volkswagen Crafter 4x4 v barvách celní správy. Samotné vozidlo je rozděleno na tři hermeticky uzavřené části. První kabinová část je osazena třemi sedadly a krom ovládání výstražné a zvukové signalizace se nijak neliší od běžného dodávkového vozu. Druhý a zároveň největší prostor vozu je opatřen vestavbou pro detekci OPL, uskladnění detekční techniky a k výkonu potřebné administrativní činnosti. Pro analýzy OPL je zřízeno speciálně upravené pracoviště odolné proti většině chemikálií a k případné snadné dekontaminaci. Nechybí ani umyvadlo s tekoucí vodou. V třetí části vozu se nachází prostor pro přepravu nebezpečných a neznámých látek, regálová vestavba pro uložení veškerého ručního a AKU nářadí potřebného k demontáži částí vozidel při podezření na nelegální přepravu. Vozidlo je schopno fungovat v plném zatížení po dobu minimálně dvou hodin bez nastartovaného motoru, případně připojeno ke zdroji. Pro zajištění dlouhodobého provozu v terénu, bez možnosti připojení k elektrické síti, bude využito externí přenosné nízkohlučné elektrocentrály.

Součástí vozu je také přístrojové vybavení, které bylo záměrně vybráno pro charakter náplně činnosti vozidla. Pro kontrolu špatně přístupných míst bude sloužit inspekční endoskop osazený displejem a s možností výměny průměru sond. K detekci látek je vozidlo vybaveno mobilním Ramanovým spektrometrem, který umožňuje provést detekci i přes svrchní alespoň částečně průhledný obal. Nad rámec projektu bylo vozidlo dovybaveno Itemiserem 4DX pro detekci stěrů a detekčními prostředky pro kontrolu OPL.

Úplnou novinkou přístrojového vybavení v celní správě je mobilní ruční rentgen PX1 od americké firmy Videray. V současné době není na trhu lepší ruční rentgen s takovými vlastnostmi. Za pomoci uvedeného přístroje je možné kontrolovat jinak těžko dostupná místa bez nutnosti rozebrání, nebo zničení

FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNIÍ
FOND PRO VNITŘNÍ BEZPEČNOST

Projekt Posílení technických prostředků k odhalování nelegální přepravy nebezpečných látek, registrační číslo ISF/14/02, je financován Evropskou unií v rámci národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost

části vozidel jako je přístrojová deska, sedadla, opěrky, čalounění, rezervní pneumatiky atd. Díky zabudované obrazovce a jednoduché obsluze rentgenu je okamžitě vidět skenovaná část vozidla a do pár minut je zkontrolovaný celý vůz. Pro ještě důkladnější kontrolu je možné propojit rentgen s počítačem a snímky tak důkladněji prohlédnout. Osazením silné rentgenky ruční rentgen prozáří až šestimilimetrový plech. Bez nutnosti nabití je přístroj schopen rentgenovat šest hodin. Při správné manipulaci nehrozí obsluze žádné nebezpečí.

V nejbližších dnech dojde k předání vozidla Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu, kde se stane součástí vozového parku mobilního dohledu. I přes přidělení k danému úřadu bude mít vozidlo celorepublikový dosah se snahou o maximální využití. Vozidlo bude využíváno pro celorepublikové plánované kontrolní akce zaměřené na přepravu a přechovávání OPL. Samozřejmostí je i součinnost s ostatními celními úřady při lokálních kontrolních akcích. Nemalou měrou bude využíváno také odborem podpory pátrání při jejich realizacích.

Vozidlo, včetně vyškolené posádky, bude akceschopné v první polovině měsíce června 2021.

Technika je důležitá, ale neméně cenní jsou lidé, kteří budou svěřenou techniku používat a kontroly provádět. Stálou osádku budou tvořit příslušníci pražského mobilního dohledu, kteří projdou speciálním výcvikem na obsluhu vozidla a jeho vybavení. Navazující výcvik pro ně připravila CPJ za využití odborných specialistů celní správy a dalších bezpečnostních sborů. Tento výcvik bude zahrnovat teoretická i praktická témata včetně modelových situací a služební přípravy, jako je problematika pašování drog (zdrojové země, trasy, úkryty, trendy), omamné a psychotropní látky, prekurzory drog (právní úprava, identifikace a detekce), informační systémy využívané CPJ, vyhodnocování cestovních a přepravních dokladů, mezikulturní komunikace, dotazovací techniky, psychologický rozbor řeči těla, eliminace možných konfliktních situací, kriminalistické zajišťování stop na úkrytech OPL, spolupráce s Národní protidrogovou centrálou Policie ČR atd.

Martin Látal, *odd. 714 GŘC*
Tomáš Hrnčál, *odd. 333 GŘC*